

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 35a/2023

pentru controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 824 din 10 februarie 2023 privind desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru și a Hotărârii Parlamentului nr. 28 din 16 februarie 2023 pentru aprobarea Programului de activitate și acordarea votului de încredere Guvernului

CHIȘINĂU
29 august 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Domnica MANOLE,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 20 februarie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 29 august 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află o sesizare depusă la Curtea Constituțională la 20 februarie 2023 de dnii Vlad Batrîncea și Grigore Novac, deputați în Parlamentul Republicii Moldova.

2. Autorii sesizării i-au solicitat Curții să verifice constituționalitatea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 824 din 10 februarie 2023 privind desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru și a Hotărârii Parlamentului nr. 28 din 16 februarie 2023 pentru aprobarea Programului de activitate și acordarea votului de încredere Guvernului.

A. Legislația pertinentă

3. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 6 Separația și colaborarea puterilor

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 98 Învestitura

„(1) După consultarea fracțiunilor parlamentare, Președintele Republicii Moldova desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru.

(2) Candidatul pentru funcția de Prim-ministru va cere, în termen de 15 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului de activitate și a întregii liste a Guvernului.

(3) Programul de activitate și lista Guvernului se dezbate în ședința Parlamentului. Acesta acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților aleși.

(4) În baza votului de încredere acordat de Parlament, Președintele Republicii Moldova numește Guvernul.

(5) Guvernul își exercită atribuțiile din ziua depunerii jurământului de către membrii lui în fața Președintelui Republicii Moldova. (6) În caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a funcției, Președintele Republicii Moldova revocă și numește, la propunerea Prim-ministrului, pe unii membri ai Guvernului.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

4. Autorii sesizării menționează că în 10 februarie 2023, data la care a desemnat un candidat la funcția de Prim-ministru, Președintele Republicii Moldova și-ar fi exercitat atribuțiile constituționale de consultare cu fracțiunile parlamentare de o manieră care le lipsește de conținut și, deci, de eficacitate. Aceștia susțin că la ora 13.20 se cunoștea oficial despre demisia doamnei Prim-ministru Natalia Gavrița și că în intervalul cuprins între orele 14.00 și 15.00 au avut loc consultările cu fracțiunile parlamentare referitoare la candidatura dlui Dorin Recean.

5. Autorii sesizării mai susțin că nu ar fi fost respectată procedura de dezbateră în plenul legislativului a programului de activitate și a listei Guvernului, pentru că deputații au fost lipsiți de dreptul de a acorda întrebări și de a lua cuvântul.

B. Aprecierea Curții

6. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea reține următoarele.

7. Curtea notează că, potrivit articolelor 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, deputații în Parlament posedă prerogativa sesizării Curții Constituționale.

8. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor Parlamentului și a decretelor Președintelui Republicii Moldova, care vizează funcții de demnitate publică de rang constituțional, ține de competența Curții Constituționale (a se vedea HCC nr. 13 din 27 aprilie 2021, § 25).

9. Actele contestate nu au făcut obiectul altor sesizări la Curtea Constituțională.

10. Autorii sesizării sugerează că actele contestate contravin articolelor 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*] și 98 [*învățirea Guvernului*] din Constituție.

11. Cu referire la incidența articolului 1 alin. (3) din Constituție, Curtea reiterează că acesta comportă un caracter general și reprezintă un imperativ

care stă la baza celorlalte reglementări. Această normă nu poate fi invocată de sine stătător, ci numai în coroborare cu o altă prevedere din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (DCC nr. 56 din 19 aprilie 2022, § 25).

12. În Hotărârea sa nr. 23 din 6 august 2020, Curtea a reținut că în cazul în care este constituită o majoritate parlamentară absolută formalizată, Președintele Republicii este obligat să desemneze candidatul înaintat de această majoritate pentru funcția de Prim-ministru. În cazul în care nu este constituită o majoritate parlamentară absolută formalizată, Președintele Republicii este obligat ca, după consultarea fracțiunilor parlamentare, să desemneze un candidat pentru funcția de Prim-ministru, chiar dacă fracțiunile parlamentare nu sunt de acord cu propunerea sa (a se vedea punctul 2 din dispozitivul hotărârii citate).

13. Curtea observă că Decretul Președintelui Republicii Moldova privind desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru în data de 10 februarie 2023 a reprezentat o consecință a consultărilor avute, în special, cu fracțiunea majoritară din Parlament. Desemnarea candidatului propus de această majoritate parlamentară nu reprezenta, pentru Președintele Republicii Moldova, o opțiune, ci o obligație constituțională. Indiferent de durata consultărilor avute cu fracțiunile parlamentare, Președintele era obligat să desemneze candidatul dorit de majoritate. În consecință, această realitate obiectivă are o pondere mai mare decât orice altă eventuală abatere procedurală pe care a implicat-o consultarea cu celelalte fracțiuni parlamentare.

14. Referitor la argumentul autorilor sesizării privind nerespectarea procedurii de dezbatere în plenul legislativului a programului de activitate și a listei Guvernului, Curtea a cercetat stenograma¹ ședinței plenare a Parlamentului din 16 februarie 2023, data la care a fost votată Hotărârea Parlamentului nr. 28 pentru aprobarea Programului de activitate al Guvernului și acordarea votului de încredere Guvernului.

15. După ce candidatul desemnat la funcția de Prim-ministru și-a prezentat programul de activitate al Guvernului, au luat cuvântul atât deputați din cadrul majorității parlamentare, cât și deputați din opoziția parlamentară.

16. Sub acest aspect, autorii sesizării au afirmat doar că „deputații au fost lipsiți de dreptul de a acorda întrebări și de a lua cuvântul” și au continuat cu citate din jurisprudența Curții Constituționale, din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și din opiniile relevante ale Comisiei de la Veneția, fără a detalia în ce constă limitarea dreptului lor.

17. Având în vedere aceste aspecte și dat fiind faptul că nu poate identifica, din oficiu, argumente în favoarea autorilor unei sesizări, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

¹<https://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=NZelpMKIwg%3d&tabid=128&mid=506&language=ro-RO>

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea depusă de dnii Vlad Batrîncea și Grigore Novac, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, pentru controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 824 din 10 februarie 2023 privind desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru și a Hotărârii Parlamentului nr. 28 din 16 februarie 2023 pentru aprobarea Programului de activitate și acordarea votului de încredere Guvernului.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

Chișinău, 29 august 2023

DCC nr. 103

Dosarul nr. 35a/2023